

6. Національний банк очікує сповільнення інфляції та зростання економіки з наступного року – Інфляційний звіт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ochikuye-spovilnennya-inflyatsiyi-ta-zrostantnya-ekonomiki-z-nastupnogo-roku--inflyatsiyniy-zvit> (дата звернення 15.04.2023).

УДК 330:336

*А.Ю. Бурда, студентка,
О.М. Шевченко, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Малий та середній бізнес (МСБ) є однією з найважливіших складових української економіки. Налагодження роботи національного бізнесу є запорукою того, що державний бюджет буде наповнюватися, а населення зберігатиме платоспроможність. В умовах повномасштабного російського вторгнення підприємства МСБ продовжують лишатися вагомим чинником стійкості держави.

Український бізнес в умовах воєнного стану продовжує поступово відновлюватися. Зростає Ukrainian Business Index (33.9), що свідчить про те, що бізнес почав відновлювати робочі місця, створювати товарні запаси та розширювати клієнтську базу. 93% підприємств залучені у допомогу країні під час війни, в тому числі 67,1% долучилися до волонтерської активності. Крім того, українські підприємці демонструють позитивні сигнали відновлення: поступово зростають темпи реєстрації нових підприємств, відбувається швидкий перехід до впровадження експортних бізнес-стратегій [1].

Майже третина (28%) представників українського МСБ вже розширили свою діяльність на закордонного споживача. Про це свідчать дані дослідження Mastercard SME Index. Ще 21% планують почати це зробити у майбутньому. Наразі українські підприємці найбільше продають свої товари та послуги на ринки США (30%), Польщі (27%), Німеччини (13%), Великої Британії (10%), Литви (10%) та Канади (10%).

Серед найбільш пріоритетних ринків, які український бізнес розглядає для подальшого розширення географії продажів такі країни: Польща (61%); Болгарія (13%); Велика Британія (13%); Італія (11%); Молдова (11%) [2].

У той час, як український МСБ шукає шляхи повернення до повноцінної роботи та продовження розвитку головними проблемами бізнесу в Україні залишаються:

– відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на внутрішньому ринку – 62%;

- не прогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку – 48%;
- відсутність достатнього капіталу – 43%;
- непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу – 29%;
- недоступність кредитних коштів, у тому числі – програми 5-7-9, кредитів під 0% тощо – 28%;
- зруйнованість ланцюгів постачання – 26%;
- неефективна, довга і дорога логістика – 23%.

В сучасних важких умовах важливим є державна підтримка підприємств МСБ. Уряд запропонував малому та середньому бізнесу низку програм підтримки, щоб допомогти відновити втрати, завдані війною, зокрема надання пільгового кредитування (кредит до 60 млн гривень під 0%); грантові програми урядового проекту «Робота на заснування та розширення своєї справи; програми мінігрантів від міжнародних організацій [3].

Отже, посилаючись на дослідження, можна стверджувати, що під час воєнного стану в країні малий та середній бізнес поступово розширює свою діяльність, з'являються нові підприємства, бізнес повертається до роботи на тих територіях, де це можливо. Тому потрібно постійно підтримувати український бізнес з боку держави, щоб зберегти тенденцію його оновлення.

Література

1. *Стан та потреби бізнесу в умовах війни: вересень 2022.* URL: <https://cid.center/state-and-needs-of-business-in-war-september-2022/> (дата звернення 20.03.2023).

2. *Бізнес під час війни: скільки підприємців почали працювати «на закордон».* URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/09/27/691914/> (дата звернення 20.03.2023).

3. *Бережна Т. Держава підтримує український бізнес, який виявив надзвичайну стійкість в умовах війни.* URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhava-pidtrymuie-ukrainskyi-biznes-iakyi-vyiyavv-nadzvychainu-stiikist-v-umovakh-viiny-tetiana-berezhna> (дата звернення 20.03.2023).